

تکرار حد وسط

شرط اصلی و ابتدایی برای نتیجه گیری از یک قیاس، تکرار حد وسط به صورت **لفظی و معنایی است** و در این صورت است که رابطه و مقارنت میان دو قضیه پیش می آید و می توان میان آنها قیاس اقترانی شکل داد.

مغالطه ی عدم تکرار حد وسط

اگر شرط اول قیاس، یعنی تکرار لفظی و معنایی حد وسط اتفاق نیفتاده باشد، اما از این قیاس نتیجه گیری صورت بگیرد، دچار مغالطه ی عدم تکرار حد وسط شده ایم.

مغالطه ی عدم تکرار حد وسط به دو دلیل صورت می گیرد:

۱- عدم تکرار معنایی حد وسط.

۲- عدم تکرار لفظی حد وسط.

مدرسه مجازی اینو

قانون نتیجه ی قیاس

اگر یکی از مقدمات سالبه باشد ← نتیجه نیز سالبه است.

اگر هر دو مقدمه موجب باشد ← نتیجه نیز موجب است.

کیفیت نتیجه

برای آنکه قیاسی معتبر باشد باید علاوه بر اینکه تکرار صحیح حد وسط صورت گرفته و قانون نتیجه ی قیاس رعایت شده است، باید سه شرط اعتبار قیاس نیز رعایت شده باشد. یعنی حتی اگر یکی از این شرایط رعایت نشده باشد قیاس نامعتبر خواهد بود.

حال به ترتیب با سه شرط اعتبار قیاس آشنا می شویم.

شرط اول اعتبار قیاس

حد اقل یکی از دو مقدمه موجب باشد.

به عبارت دیگر هر دو مقدمه سالبه نباشد.

منطق

مثال:

هیچ الف ب نیست.

بعضی ب ج نیست.

بعضی الف ج نیست.

این قیاس نا معتبر است زیرا هر دو مقدمه ی آن سالبه است.

شرط اول اعتبار قیاس را در مثال های زیر بررسی کنید.

مثال:

هیچ میزی حیوان نیست.

بعضی الف ب است.

هیچ حیوانی بی جان نیست.

هیچ ب ج نیست.

هیچ میزی بی جان نیست.

بعضی الف ج نیست.

مدرسه مجازی آینو

منطق

هر الف ب است.

هیچ الف ب نیست.

هر ب ج است.

بعضی ب ج نیست.

هر الف ج است.

بعضی الف ج نیست.

عبارت های زیر همگی همان شرط اول اعتبار قیاس هستند و معادل یک دیگر می باشند:

- ۱- حداقل یکی از دو مقدمه موجب باشد.
- ۲- هر دو مقدمه سالبه نباشد.
- ۳- حداقل یک محمول دارای علامت منفی باشد.
- ۴- محمول هر دو مقدمه دارای علامت مثبت نباشد.

شرط دوم اعتبار قیاس

حد وسط حداقل در یکی از مقدمات دارای علامت مثبت باشد.
به عبارت دیگر حد وسط در هر دو مقدمه دارای علامت منفی نباشد.

تذکر: برای بررسی شرط دوم اعتبار قیاس باید به ترتیب قدم های زیر را برداریم:

۱- حد وسط را در دو مقدمه بیابیم.

۲- بر اساس قاعده ی تعیین دامنه ی مصادیق موضوع و محمول، علامت مثبت یا منفی حد وسط را مشخص کنیم.

۳- اگر حد وسط در یکی از مقدمات یا هر دو مقدمه علامت مثبت داشت، شرط دوم رعایت شده است و اگر در هر دو مقدمه حد وسط علامت منفی داشت شرط دوم رعایت نشده و قیاس نا معتبر است.

در قیاس های زیر شرط اول اعتبار قیاس رعایت شده است. بررسی نمایید که آیا شرط دوم اعتبار قیاس نیز رعایت شده است؟

منطق

مثال:

هیچ ب الف نیست.

بعضی ج ب است.

بعضی الف ج نیست.

هر پرنده ای حیوان است.

بعضی حیوانات آبی هستند.

بعضی پرندگان آبی هستند.

هر الف ب است

بعضی ب ج نیست.

بعضی الف ج نیست.

مدرسه مجازی اینو